

lem ikke citeret den højtærede Forsvarsminister helt korrekt. Det maa endelig erindres, at Interviewerens Spørgsmaal lød, om den Holdning, som er kommet til Orde i Pressen og formodentlig ogsaa i Gesandternes Indberetninger, har haft Betydning for Forsvarsministeren i den ene eller den anden Retning. Hertil svarede Forsvarsministeren nej, idet han kun havde faaet at vide, hvad han vidste i Forvejen, og han tilføjede udtrykkelig, hvad Gesandternes Indberetninger angik, at han naturligvis ikke kunde gaa i Detailler. Efter dette Forbehold, og naar Hensyn tages til det stillede Spørgsmaals Form, bør den efterfølgende Udtalelse om, at Udlandets konservative og nationalistiske Kredse selvfølgelig med Uvillie ser paa Forslaget, medens dette hilses med større Tilfredshed som et godt Eksempel, jo længere vi gaar til venstre, ikke opfattes som særlig sigtende til de fortrolige Gesandtskabsindberetninger. Forsvarsministeren har her kun tilkendegivet det almindelige Indtryk, som hidrører fra Studiet af den udenlandske Presse, maaske sammenholdt med visse Gesandtskabsindberetninger, der i overvejende Grad netop indskrænkede sig til at referere, eventuelt kommentere, den udenlandske Presses Omtale af Afrustningsforslaget. Denne Type af Gesandtskabsindberetninger har med tilhørende Avisudklip i Fjor været stillet til Raadighed for det nedsatte Udvalg, og der kan hverken paahvile Forsvarsministeren eller Udvalgets Medlemmer nogen Tavshedspligt med Hensyn til Resultatet af Studiet af saadanne Indberetninger. Det ærede Medlem Hr. Pirschel har altsaa i Fjor haft Adgang til det samme Materiale, og det skulde ikke overraske mig, om det ærede Medlems subjektive Indtryk heraf er stærkt afvigende fra Forsvarsministerens, hvilket jo fremgaar af hele den Holdning, han indtager. At disse Indtryk kan være saa forskellige, som de formentlig er, beviser for mig yderligere, hvor varsom man bør være med at drage for vidtgaaende Slutninger af det, der fremkommer paa den Maade.

Jeg har forrige Aar i anden Forbindelse fremsat nogle Betragtninger om Betænkkeligheden ved at lytte for meget til Udlandets Mening om det her foreliggende Spørgsmaal, og i saa Henseende henviser jeg til Rigsdagstidende for Samlingen 1924—25 Spalte 1857 ff. Jeg er i øvrigt ikke uvillig til i det kommende Udvalg at gaa nærmere ind paa forskellige Indberetningers Indhold og andet dermed i Forbindelse staaende, saafremt der stilles Spørgs-

maal til mig i saa Henseende. Jeg ønsker dog allerede her at understrege dette Materiales meget tilfældige Karakter.

Jeg kommer dernæst til det, som det ærede Medlem Hr. Kragh spurgte mig om, og som ordret lyder: Tør den højtærede Udenrigsminister sige god for Nedrustningsforslagets udenrigspolitiske Virkninger? Det ærede Medlem vil, som han udtrykker sig, hverken have Taage eller Uld, men ja eller nej. Egentlig kunde jeg derfor vel slippe nemt fra en Besvarelse af dette Spørgsmaal. Naar jeg nemlig ikke i Fjor havde afgørende Betænkkelighed ved, at Regeringens Afrustningsforslag fremsattes, maa jeg naturligvis i Aar kort og godt kunne sige ja til, at jeg tør tage Ansvaret for den videre Ledelse af Udenrigsministeriet ogsaa efter det nu foreliggende Forslags Fremsættelse. Men belært af de Erfaringer, jeg gjorde i Fjor, maa jeg frygte, at det ærede Medlem ikke vil være fornøjet med, at jeg indskrænker mig til et saadant Svar, og jeg skal da for at vise mig imødekommende gaa lidt nærmere ind paa Spørgsmaalet. Jeg forudsætter imidlertid, at det ærede Medlem vil være enig med mig i, at det aldrig kan tilkomme en Udenrigsminister at udtale sig om, hvor meget eller hvor lidt der skal til med Hensyn til et Lands militære Udstyr, Fordelingen af de forskellige Værn, Vaabnernes Art m. m. Slige Krav har man i hvert Fald aldrig før stillet til Landets Udenrigsminister. Der findes da heller ikke fra nogen af mine Forgængere Udtalelser, der præciserer noget i den Retning, selv ikke i de af det konservative Folkeparti saa meget skattede Responsa fra Professor Matzen til Forsvarskommissionen af 1902. Selv ikke deri har denne givet sin Mening til Kende i saa Henseende, dels fordi det naturligvis ikke kom ind under hans Kompetence, dels simpelt hen fordi han ikke havde Forudsætninger for at udtale sig om denne Side af Sagen. Det ligger jo nemlig saadan, at der ikke eksisterer nogen folkeretlig eller udenrigspolitisk Formel eller Norm til Vejledning, naar Spørgsmaalet om, hvor meget eller hvor lidt der skal til til et Lands Forsvar, skal afgøres. Jeg kan i saa Henseende henvise til en Udtalelse af en af mine Forgængere, Partiet Venstres Udenrigsminister, Grev Ahlefeldt-Laurvigen under Forsvarsdebatten i April 1909, og jeg skal tillade mig med den højtærede Formands Tilladelse at oplæse denne Udtalelse: „At man i Haager-Konferencens Akter forgæves vil lede efter Bestemmel-